

Aandachtspunten bij het aangaan van arbeidsovereenkomsten met stagiaires

Met ingang van 1 januari 2023 is de [beleidsregel stage en patronaat 2023](#) in werking getreden en op 6 juli 2023 de [beleidsregel stage en patronaat 2024](#) voor de stagiaires die beëdigd zijn / worden na 1 september 2023. Dat is een goede gelegenheid om nogmaals de aandacht te vragen voor punten waar patroons en kantoren op moeten letten bij het aangaan van arbeidsovereenkomsten met stagiaires. Alvorens goedkeuring te verlenen aan de beëdiging van een stagiaire, wordt de arbeidsovereenkomst die het kantoor met de stagiaire aangaat beoordeeld.

De belangrijkste punten waarop gelet wordt zijn:

- duur van de arbeidsovereenkomst: de arbeidsovereenkomst dient ten minste een looptijd te hebben die het mogelijk maakt dat de stage gedurende die looptijd kan worden afgerond. Derhalve zal een overeenkomst “voor de duur van de stage” of “onbepaalde tijd” dienen te worden gesloten.
- salaris: voorheen werd het salaris jaarlijks bepaald en geïndexeerd. In 2023 is aangekondigd dat er geen verplichte indexering meer wordt opgenomen in de nieuwe beleidsregel stage en patronaat, omdat de orde geen vakbond of werkorganisatie is. Daarnaast is het salaris een arbeidsrechtelijke kwestie, waar de werkgever en werknemer samen over moeten praten. Vanuit de orde wordt daarom geen minimumsalaris voorgeschreven. Het salaris van de stagiaires dient de onafhankelijkheid van de stagiaire voldoende te waarborgen. De orde gaat ervan uit dat de patroon c.q. werkgever zich als goed werkgever zal opstellen ten aanzien van het nieuwe te bepalen salaris van de stagiaire.
- tussentijdse beëindiging: tussentijdse beëindiging van de arbeidsovereenkomst door kantoor of patroon kan in beginsel slechts nadat de raad toestemming heeft gegeven voor de beëindiging van de stage.
- kosten van de beroepsopleiding: in augustus 2022 is de Wet Implementatie EU-richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden in werking getreden. In de literatuur wordt overwegend aangenomen dat dit betekent dat de kosten voor de Beroepsopleiding Advocaten voor rekening van de werkgever moeten komen. Hierover is echter (nog) geen rechterlijke uitspraak gedaan. Onduidelijk is daarom of arbeidsrechtelijk nog ruimte is voor een andere verdeling van de kosten. Voor zover daar arbeidsrechtelijk ruimte voor blijft heeft de raad van de orde geen bezwaar tegen een eventuele terugbetalingsregeling met betrekking tot de netto kosten van de Beroepsopleiding indien sprake is van een glijdende schaal, in die zin dat de door de stagiaire te vergoeden kosten afnemen met het verstrijken van de tijd, waarbij in beginsel aan het einde van de stage geen terugbetalingsverplichting meer geldt.
- boetebeding: een opgenomen boetebeding wordt in beginsel niet geaccepteerd. Indien toch een boetebeding is opgenomen dan dient dit schriftelijk gemotiveerd te worden. Het wordt in elk geval niet als proportioneel beschouwd (en derhalve niet geaccepteerd) indien het boetebedrag hoger is dan één maandsalaris van de stagiaire, en indien een voortdurende boete (boete per tijdseenheid dat de overtreding voortduurt) is opgenomen;
- geschillenregeling: het geniet de voorkeur van de raad dat de arbeidsovereenkomst een geschillenregeling bevat inhoudende dat de geschillen voortvloeiende uit dan wel samenhangende met de arbeidsovereenkomst tijdens de duur van de stage worden beslecht door de raad / de deken als bindend adviseur.

Op de volgende pagina's vindt u voorbeeldclausules die in elk geval worden goedgekeurd. Voor vragen kunt u contact opnemen met het bureau van de orde.

Voorbeeldclausule duur van de stage

Met ingang van [datum] is stagiaire in het kader van de stage als bedoeld in artikel 9b van de Advocatenwet, zulks op basis van voltijd / dan wel [aantal] uur per week in loondienst van werkgever.

De arbeidsovereenkomst zal worden aangegaan:

- a. voor onbepaalde tijd zonder proeftijd;*
- b. voor bepaalde tijd, zonder proeftijd, voor de duur van de stage.*

Voorbeeldclausule opzegtermijn

Stagiaire kan deze arbeidsovereenkomst tussentijds opzeggen, mits schriftelijk en met inachtneming van de wettelijke opzegtermijn. Opzegging geschiedt tegen het einde van de maand.

Voor de werkgever is het in beginsel slechts mogelijk deze arbeidsovereenkomst op te zeggen in het geval dat het certificaat Beroepsopleiding Advocaten niet meer kan worden overgelegd binnen het tijdvak, bedoeld in artikel 8c, eerste lid, aanhef en onderdeel c, en tweede lid van de Advocatenwet. In dat geval kan de stage zonder goedkeuring van de raad van de orde worden beëindigd, waarna de arbeidsovereenkomst opgezegd kan worden.

Voor de overige gevallen kan de werkgever deze arbeidsovereenkomst opzeggen mits de raad van de orde goedkeuring heeft verleend voor het beëindigen van de stage. Opzegging van deze arbeidsovereenkomst dient schriftelijk te gebeuren met inachtneming van de wettelijke opzegtermijn tegen de laatste dag van de kalendermaand.

Voorbeeldclausule kosten Beroepsopleiding Advocaten

De kosten voor de Beroepsopleiding Advocaten komen voor rekening van de werkgever. Indien stagiaire gedurende de looptijd van deze arbeidsovereenkomst de arbeidsovereenkomst opzegt, bestaat voor stagiaire de verplichting de door werkgever betaalde netto kosten voor de Beroepsopleiding Advocaten volgens de volgende staffel terug te betalen:

- Bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst in het eerste jaar van de stage 100% van de door werkgever betaalde netto kosten voor de Beroepsopleiding Advocaten;*
- Bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst in het tweede jaar van de stage 75% van de door werkgever betaalde netto kosten voor de Beroepsopleiding Advocaten;*
- Bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst in het derde jaar van de stage 50% van de door werkgever betaalde netto kosten voor de Beroepsopleiding Advocaten.*

NB: augustus 2022 is de Wet Implementatie EU-richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden in werking getreden. Het is nog niet duidelijk welke gevolgen deze wet zal hebben voor de mogelijkheid om met betrekking tot de kosten van de Beroepsopleiding een terugbetalingsregeling met de stagiaire overeen te komen. De rechter zal zich hierover nog moeten uitspreken.

Voorbeeldclausule geschillenregeling

Geschillen voortvloeiende uit, dan wel samenhangende met, deze arbeidsovereenkomst zullen door de raad van de orde / deken als bindend adviseur worden beslecht.

Voorbeeldclausule samenwerkingsovereenkomst **stagiaire-ondernemer**

- *Indien één van beide partijen de overeenkomst éézijdig wenst op te zeggen, is zulks slechts mogelijk met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden. De opzegging dient te geschieden door middel van een aangetekend schrijven.*
- *Gedurende deze periode van 3 maanden zijn partijen verplicht zich te houden aan de verplichtingen, welke voortvloeien uit deze overeenkomst.*
- *Het hierboven bepaalde laat onverlet dat, zolang de advocaat krachtens artikel 9b, eerste lid, Advocatenwet als stagiaire is ingeschreven, deze overeenkomst niet eerder kan eindigen dan nadat de samenwerking met een aan het kantoor verbonden patroon conform artikel 3.4 Voda is geëindigd.*

Voorbeeldclausule inbedding **stagiaire-ondernemer**

Zolang de advocaat krachtens artikel 9b, eerste lid, Advocatenwet als stagiaire-ondernemer is ingeschreven, zal de patroon zich maximaal inspannen om te bewerkstelligen dat de advocaat zodanig voorzien wordt van zaken op zijn specialisatieterrein(en), dat hij zich hieruit een redelijk inkomen (i.e. het verschil tussen de bruto gedeclareerde omzet en alle met de praktijkuitoefening verband houdende kosten) zal kunnen verwerven, zoals bedoeld in artikel 3.5, onder a, beleidsregel stage en patronaat 2022.